

Národný projekt

Šanca na návrat 2

Identifikácia projektu		
Akronym	ŠNN2	
Kód projektu	401405DQX5	
Program	Program Slovensko	
Fond	ESF+	
Žiadateľ	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny	
Celkové oprávnené výdavky projektu (v EUR)	17 997 236,98 €	
Miesto realizácie projektu		
Štát	Región (NUTS II)	Vyšší územný celok (NUTS III)
Slovensko	Bratislavský kraj Západné Slovensko Stredné Slovensko Východné Slovensko	Bratislavský kraj Trnavský kraj Trenčiansky kraj Nitriansky kraj Žilinský kraj Banskobystrický kraj Prešovský kraj Košický kraj

Stručný popis projektu

Hlavným cieľom NP je inovatívna, komplexná a systémová podpora cieľovej skupiny fyzických osôb v nepriaznivej sociálnej situácii, so zameraním sa na zníženie rizika ich sociálneho vylúčenia a zlepšenie predpokladov na ich aktívne začlenenie na trhu práce. V rámci NP sa vytvoria a prostredníctvom NO a VODD partnerských ústavov na výkon trestu odňatia slobody a v spolupráci s partnermi NP ÚPSVAR a MS SR, overia inovatívne aktivity ako súčasť systému komplexnej podpory, najmä v prípade znevýhodnených skupín klientov. K inovatívnym aktivitám patria informačno-poradenské služby, ktoré pre osoby v NO budú zamerané na diagnostiku sociálnych problémov, rizík a potrieb po nástupe do výkonu trestu odňatia slobody a na základe získaných údajov budú stanovené programy pre zachovanie a udržanie sociálnej kondície klientov. Pre osoby vo VODD budú zamerané na komplexnú sociálnu podporu klienta pri prechode do spoločnosti a v edukatívnej oblasti budú smerovať k uplatneniu sa na trhu práce, riešeniu závislostí, k podpore finančnej gramotnosti a sociálneho ukotvenia prostredníctvom práce s rodinnými príslušníkmi či blízkymi osobami. Digitalizácia informačno-poradenských služieb a vzdelávacích programov bude zameraná na znižovanie administratívnej náročnosti a podporu flexibilita adresnosti intervencií, najmä pre klientov v záťažových situáciách. Vzdelávanie odborného personálu bude realizované najmä v oblasti motivácie, lektorských zručností, riešenia konfliktov, zaobchádzania s problémovými osobami. Miestom realizácie NP bude Slovenská republika.

Aktivity NP sa budú zameriavať na cieľové skupiny: FO v nepriaznivej sociálnej situácii a zamestnanci v oblasti sociálneho začlenenia. Merateľné ukazovatele budú zacielené na Počet osôb poskytujúcich sociálne alebo asistenčné služby a Nové inovatívne, systémové opatrenia.

Popis východiskovej situácie

a. Relevancia k východiskovým dokumentom

Základnými strategickými východiskovými dokumentami pre implementáciu aktivít NP a zavedenia už vytvorených inovatívnych systémových opatrení a novovytvorených inovatívnych systémových opatrení NP do penitenciárnej praxe v podmienkach slovenského väzenstva sú:

Koncepcia väzenstva Slovenskej republiky na roky 2022 až 2030

Reprezentuje nosný dokument pre identifikáciu kľúčových opatrení v oblasti penitenciárnej starostlivosti, postpenitenciárnej starostlivosti alebo starostlivosti o odsúdených vykonávajúcich alternatívne tresty. Dlhodobou ambíciou koncepcie je využiť potenciál štandardizovaných resocializačných a výchovno-vzdelávacích programov v rámci celého vykonávacieho konania vrátane postpenitenciárnej starostlivosti.

Národná rámcová stratégia podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe

Základný rámcový strategický dokument, ktorý predstavuje súbor východísk, výziev a cieľov v oblasti sociálneho začlenenia a znižovania chudoby, definuje a poskytuje prehľad o prijatých kľúčových opatreniach národných politík zameraných na podporu sociálneho začlenenia.

Stratégia prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v Slovenskej republike do roku 2028

Účelom stratégie je na národnej úrovni pokryť oblasť prevencie kriminality ako celok, zabezpečiť nadrezortnú koordináciu a spoluprácu. Prevencia kriminality a inej protispoločenskej činnosti tvorí s represiou súčasť trestnej politiky a národného prístupu budovania a posilňovania kľúčových funkcií štátu založeného na spolupráci všetkých kľúčových aktérov vrátane súkromného sektora a občianskej spoločnosti s cieľom skúmať a vplyvať na základné príčiny a podmienky umožňujúce alebo vyvolávajúce kriminalitu, a zlepšovať tak bezpečnosť v SR.

Východiskovými dokumentami legislatívneho rámca sú:

- Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon
- Zákon č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok
- Zákon č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch
- Zákon č. 78/2015 o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami
- Zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody
- Vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody
- Zákon č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby
- Vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR č. 437/2006 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu väzby
- Zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti
- Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele
- Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine
- Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti
- Zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov
- Charta základných práv Európskej únie
- Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd
- Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý pre SR nadobudol platnosť 25. júna 2010
- Minimálne štandardné pravidlá pre zaobchádzanie s väznenými osobami (tzv. „Pravidlá Nelsona Mandelu“)
- Odporúčanie Rec(2006)2-rev Výboru ministrov členským štátom Rady Európy o Európskych väzenských pravidlách (tzv. „Európske väzenské pravidlá“)
- Európsky výbor na zabránenie mučeniu a neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CPT)

b. Predchádzajúce analýzy

Podľa údajov Štatistickej ročenky ZVJS za rok 2022 a interných údajov žiadateľa bolo k 31. decembru 2022 vo výkone trestu odňatia slobody 8 492 odsúdených (z toho 634 odsúdených žien). Z uvedeného počtu bolo 5 401 recidivistov, čo predstavuje 63,6% (z toho 268 odsúdených žien, čo predstavuje 42,3 %). Bez pracovnej kvalifikácie bola takmer polovica odsúdených v počte 4 005 (z toho 363 odsúdených žien). Podľa zloženia veku odsúdených je najsilnejšia kategória vo veku od 30 do 45 rokov v počte 4 137 (z toho 310 odsúdených žien), čiže ide o osoby v produktívnom veku. Nezanedbateľným ukazovateľom je aj dĺžka výkonu trestu odňatia slobody. V roku 2022 bolo najviac odsúdených vo všetkých stupňoch strázenia s dĺžkou trestu od troch do 25 rokov v počte 4 937, v

kategórii do troch rokov v počte 3 465. Za najrizikovejšie faktory, ktoré vedú k páchaniu trestnej činnosti sú považované: nízka úroveň vzdelania, nezamestnanosť, strata pracovných zručností a sociálnych kompetencií, sociálne prostredie, recidíva, závislosti a pod.

V rámci rozsiahlej „Výstupnej analýzy“ NP1 (dostupné online: <https://sancanavrat.sk/wp-content/uploads/2023/04/Vystupna-analyza.pdf>) sú podrobne popísané problémové a prioritné oblasti, ktoré je potrebné riešiť a na ktoré nadväzuje navrhovaný zámer NP. Analýza na základe konkrétnych pilotných riešení konštatuje, že nositeľom efektívnej resocializácie je inovatívny systém zaobchádzania s väznenými osobami, ktorý by mal rešpektovať národné špecifiká, výskumom riadenú prax, alebo prax založenú na dôkazoch a predovšetkým prinášať celoplošné a koordinované zmeny. Aplikácia tohto systému v praxi vytvára priestor na znižovanie negatívnych dôsledkov spôsobených kriminalitou, ako ekonomických, tak i sociálnych. Počet osôb, ktoré sú opakovane vo výkone trestu odňatia slobody (tzv. penitenciárna recidíva) dlhodobo presahuje hodnotu 60%, napr. 04/2023 predstavovala táto skupina osôb 63,5 %. V Slovenskej republike dosahovali napr. v roku 2022 náklady na zabezpečenie výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody 236 mil. € (bežné výdavky na 1 obv./ods. na jeden rok boli na úrovni 23 556,- €). Výstupná analýza NP1 tiež ukázala, že napr. rok pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody bolo nepretržite 10 mesiacov nezamestnaných 46 % hodnotených osôb, že miera zlepšenia posudzovaných zručností a kompetencií vo vyhodnotených špecializovaných resocializačných programoch vytvorených v rámci NP1 presahovala u niektorých z nich hranicu 70 %, alebo že efekt „pobytu“ a intervencií poskytovaných vo VODD sa prejavil v kategórii klientov s vysokým rizikom recidívy – z partnerských VODD recidivovalo do 365 dní od prepustenia len 14,9 %, kým z klientov bez umiestnenia do VODD žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku 12 z 40 22.9.2023 12:05 recidivovalo do 365 dní 22,8 %. NP1 zberom dát preukázal, že z celkového počtu osôb uplatniteľných na trhu práce sa zamestnalo po prepustení z VTOS bez spolupráce s UPSVR 15,1%. Zo zvyšných osôb požiadalo o zaradenie do evidencie UoZ 60,2%. Z uvedeného počtu sa 40,9% osôb zamestnalo, čo spolu tvorí 66,2% osôb, ktoré sa vďaka intervenciám vo VODD uplatnili na trhu práce alebo preukázali snahu o hľadanie si zamestnania. U skupiny dlhodobo nezamestnaných sa uvedené efekty prejavili v 62,1%.

Vytvorené a v praxi aplikovateľné know-how NP1 (napr. špecializované resocializačné programy, hodnotiace nástroje, akreditácia, štandardizácia a mnohé iné) so sebou prináša aj medzirezortnú zodpovednosť nielen za jeho udržateľnosť, ale aj za ďalší rozvoj, ovplyvňujúci každodenný život a bezpečnosť občanov v Slovenskej republike. Následne preto aktivity navrhovaného NP smerujú k uplatneniu sa na trhu práce a plynulému prechodu klientov do spoločenského života, k znižovaniu rizík recidívy trestnej činnosti a sú zamerané na elimináciu rizikových kriminogénnych faktorov trestnej činnosti s klientmi v ústavnom inštitucionalizovanom prostredí.

c. Súvisiace projekty

Projekt nadviaže na NP1 (obdobie realizácie 10/2018 – 09/2023), implementovaný s cieľom prepojiť oddelené politiky penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti, znížiť riziká opakovaného páchania trestnej činnosti a obmedziť vznik možných krízových situácií v bezprostrednom okolí osôb vracajúcich sa z väzenia. V rámci národného projektu sa vytvára a overuje systém podpory odsúdených na plynulý prechod do občianskeho života. Hlavným cieľom projektu je u osôb vo výkone trestu odňatia slobody znížiť riziká sociálneho vylúčenia a zvýšiť kompetencie pri uplatnení sa na trhu práce. Hlavnou projektovou aktivitou je resocializácia a aktívna podpora pri procese začlenenia občanov vo výkone trestu odňatia slobody do spoločnosti a na trh práce, ako aj zlepšenie ich prístupu k sociálnym službám. Prijímateľom projektu je Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže. Do NP1 je zapojených 10 z celkového počtu 18 ústavov na výkon trestu odňatia slobody na Slovensku, ako aj Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny prostredníctvom všetkých úradov práce, sociálnych vecí a rodiny na území Slovenska. Hlavným merateľným ukazovateľom k aktivitám

projektu je počet osôb, ktoré využili nové, inovatívne služby na vykonávanie služieb sociálneho začlenenia. Počet bol stanovený na 3 600 osôb, k 04/2023 prešlo výstupným oddielom 3 465 odsúdených osôb. Z uvedeného počtu bolo 978 odsúdeným povolené opustiť ústav za účelom vybavenia osobných dokladov, realizácie návštevy s rodinou, účasti na športovom alebo kultúrnom podujatí, návštevy úradu práce a pod. Dôraz bol kladený aj na spoluprácu s inými národnými projektami a organizáciami napr. Rodinné poradne, Bezplatné dlhové poradenstvo, Centrum právnej pomoci, centrá pre deti a rodinu, ktoré významným spôsobom môžu prispieť k zníženiu recidívy.

V rámci NP Šanca na návrat sa podarilo systemizovať pre VODD 20 nových funkčných miest, z toho 10 funkčných miest sociálnych pracovníkov a 10 funkčných miest psychológov. Uvedenou systemizáciou funkčných miest sa podarilo na 100% zabezpečiť odborný personál pre činnosti výstupných oddielov v partnerských ústavoch, čo má výrazný dopad aj pre dlhodobú udržateľnosť projektu. NP1 s témou „Aplikácia projektu Šanca na návrat v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby, Ilava“ v rámci súťaže PrisonAchievementAward 2023, organizovanej organizáciou EuroPris, dosiahol umiestnenie v TOP 5 z celkového počtu 37 prihlásených účastníkov.

NP Šanca na návrat 2 priamo nadväzuje na výstupy projektu NP1 (štandardy, metodiky, služby, kurzy, programy, nástroje, prepojenia penitenciárnej a postpenitenciárnej sféry (ďalej iba „mosty“ a pod.), pričom ho zároveň rozširuje na všetky ostatné v NP1 nezapojené ústavy ZVJS, pre partnera ÚPSVR realizuje celé inštitucionálne pokrytie v rámci SR a v rámci partnera MS SR pridáva do aktivít pôsobnosť probačného a mediačného úradu, vrátane akreditačného mechanizmu pre špecializované resocializačné a výchovné vzdelávacie programy.

d. Problémové oblasti

Osoby nachádzajúce sa vo výkone trestu (ďalej aj ako „klienti“) sú rovnako ako iné osobitne zraniteľné a rizikové skupiny v nepriaznivej sociálnej situácii vystavené vyššiemu riziku chudoby a sociálnemu vylúčeniu v porovnaní s majoritnou populáciou. Prispieva k tomu vynútené vylúčenie zo sociálnych vzťahov a v prípade výkonu trestu odňatia slobody aj povaha väzenského prostredia, absencia interakcie s členmi spoločnosti. Toto vylúčenie spôsobuje stratu sociálneho zázemia (narušenie sociálnych a rodinných vzťahov), stratu pracovnej motivácie. Spolu so subjektívnymi faktormi, nereálnymi očakávaniami v nepriaznivej sociálnej situácii a na trhu práce vytvára prekážku k plnohodnotnému začleneniu sa do spoločnosti.

Ohrozenie sociálnym vylúčením je u klientov znásobené subjektívnymi faktormi:

- nízky stupeň vzdelania - k 31. decembru 2022 bolo napr. vo výkone trestu odňatia slobody 5102 negramotných osôb, osôb s neúplným základným vzdelaním a osôb bez stredoškolského vzdelania - 60 % celkovej väzenskej populácie (zdroj Štatistická ročenka ZVJS za rok 2022),
- absencia pracovných návykov pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody - k 31. decembru 2022 bolo vo výkone trestu odňatia slobody 4005 osôb bez predchádzajúcich pracovných skúseností – 47 % celkovej väzenskej populácie (zdroj Štatistická ročenka ZVJS za rok 2022),
- bezdomovectvo pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody - podľa výstupov z informačného systému ZVJS (Evidencia obvinených a odsúdených) bolo k 30. máju 2023 vo výkone väzby a výkonu trestu odňatia slobody 1568 bezdomovcov, t. j. osôb, ktorých trvalý pobyt bol evidovaný na obec (adresu sídla obecného úradu),
- príslušnosť k marginalizovaným skupinám - vysoký podiel väzňov tvoria osoby z MRK s nízkym stupňom vzdelania (ISCEN 0-1), ktoré sú ohrozené chudobou alebo sociálnym vylúčením,
- závislosti - z celkového počtu 23 644 odsúdených, trestný čin pod vplyvom alkoholu spáchalo

5 206 osôb (v roku 2020 - 5071 osôb), čo predstavuje 22 % podiel na všetkých odsúdených v roku 2021. Za trestný čin spáchaný pod vplyvom návykových látok bolo odsúdených 530 osôb (2%) (v roku 2020 - 391 osôb). Z uvedeného je zrejmé, že počet osôb, ktoré sa dopustili trestnej činnosti pod vplyvom návykovej látky stúpol – u alkoholu o 135, u toxikomanov o 139. (Zdroj: Analytické centrum MS SR). V roku 2022 bolo počas výkonu trestu odňatia slobody ukončených 317 ochranných liečení.

Identifikácia zistených problémových oblastí v NP1 indikujúcich návrhy v NP:

- aplikačná prax si vyžaduje vytvorenie ďalších diagnostických nástrojov, ktoré sú tvorené v súlade s kriminogénnymi faktormi a sú nevyhnutné pre penitenciárnu prax,
- v časti Individuálny akčný plán sociálneho začlenenia – rozšíriť nástroj o samostatnú časť pre nového partnera MS SR,
- v časti Minimálne štandardy vzdelávacieho programu pre personál pracujúci vo výstupnom oddiele – pokračovať vo vzdelávaní, nakoľko v rámci NP1 nebol priestor na uskutočnenie vzdelávania vo všetkých navrhovaných alebo potrebných tematických oblastiach,
- v časti aplikácia HOLUP pokračovať v nasadzovaní ďalších modulov, v ktorých budú obsiahnuté napr. Rady ako postupovať po prepustení, rady pre rodinných príslušníkov, zverejnenie základných podmienok výkonu trestu odňatia slobody a pod.,
- pokračovať v prekladoch základných dokumentov nevyhnutných pre väzenskú populáciu aj s ohľadom na zvyšujúci sa podiel cudzincov (v roku 2021 bolo 261 cudzincov, v roku 2022 bol počet cudzincov na úrovni 407). Oproti roku 2021 evidujeme celkový nárast cudzincov o 146 osôb, (Zdroj: Štatistická ročenka ZVJS za rok 2022),
- vypracovať nový program pre odsúdených v NO, pokračovať v implementácii a modifikácii programov u odsúdených, ktorým bol uložený trest odňatia slobody s podmienčným odkladom, alternatívny trest v kooperácii s akreditovanými subjektami,
- pre nové skupiny odsúdených vypracovať a pilotne overiť metodiku o činnosti parolových komisií.

Oblasť adaptačného procesu na podmienky výkonu trestu:

V rámci ŠNN1 boli do realizácie NP zapojené viaceré kategórie odsúdených vo všetkých stupňoch stráženia vrátane mladistvých odsúdených. Primárnym cieľom bolo umiestnenie odsúdeného do VODD a jeho intenzívna príprava na prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Prípravu odsúdeného na prepustenie je však nutné chápať v širšom kontexte a to najmä v tom, že proces resocializácie začína dňom nástupu do výkonu trestu odňatia slobody v NO. Adaptačný proces na podmienky výkonu trestu možno považovať za dôležité obdobie, v ktorom je nevyhnutné intenzívne vplývať na odsúdeného najmä v smere zmeny životného štýlu a k tomu smerovať aj celý proces zaobchádzania počas výkonu trestu odňatia slobody. V rámci pobytu v NO je nevyhnutné intenzívne zaobchádzať s odsúdenými nielen s dlhými, ale rovnako aj s krátkymi trestami, kde odborný personál mapuje problémové oblasti a vytvára podmienky a modelové situácie, ktorým odsúdení čelia v spojitosti s výkonom trestu odňatia slobody a budú im čeliť aj po skončení výkonu trestu odňatia slobody.

Nástup do výkonu trestu odňatia slobody predstavuje sociálne riziká nielen pre odsúdených, ale aj pre ich najbližšie sociálne okolie. Strata zamestnania, odlúčenie rodiča, finančná nesebestačnosť môžu situačne vytvárať sociálnu stigmatizáciu rodiny. Najmä v adaptačnom období výkonu trestu odňatia slobody je dôležitá komplexná podpora odborného personálu. Prítomnosť sociálneho kurátora v rámci NP otvára možnosti spolupráce s rodinou v smere odborného poradenstva a

podpory. Intenzívna príprava odsúdených na podmienky výkonu trestu odňatia slobody sa o.i. bude orientovať aj na oblasť zamestnávania, nakoľko odsúdený zaradený do zamestnania z pracovnej odmeny prispieva na výživu svojich detí, môže zaslať rodine finančné prostriedky a pod. a aj takýmto spôsobom im pomôže prekonávať nepriaznivú životnú situáciu.

Zahrnutie probačných programov:

Do odstraňovania kumulovaných rizikových faktorov opakovaného sociálneho zlyhania a sociálneho vylúčenia je rovnako potrebné zahrnúť aj odsúdených z oblasti nespojenej s uložením a výkonom trestu odňatia slobody a to v kontexte jeho alternatív, najmä v prípadoch uloženia podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody. Súdny v roku 2021 spolu odsúdili 23 644 osôb, pričom najčastejšie ukladanými trestami boli:

- trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu (a to až v 14 357 prípadoch),
- trest domáceho väzenia (uložený 51 osobám),
- trest povinnej práce (uložený 922 osobám).

U danej skupiny osôb je potrebné počas výkonu probácie kontrola, organizovanie a výkon probačných programov, ktorých súčasťou sú uložené povinnosti a obmedzenia, kontrola uložených trestov alebo obmedzení, ktorých súčasťou je probačný alebo ochranný dohľad, organizovanie a koordinovanie a výkon trestu povinnej práce a trestu domáceho väzenia. Posilnenie výkonu probácie v spomínaných oblastiach je v NP plánované v kontexte aplikácie akreditovaných a štandardizovaných resocializačných programov.

e.

Spôsob realizácie aktivít projektu

Cieľ projektu:

Inovatívna, komplexná a systémová podpora cieľovej skupiny v nepriaznivej sociálnej situácii, so zameraním sa na zníženie rizika ich sociálneho vylúčenia a zlepšenie predpokladov na ich aktívne začlenenie na trhu práce. Tento cieľ projekt dosiahne prvkami podpory aktívneho začlenenia a podporou rovnosti príležitostí, nediskriminácie a aktívnou účasťou a zlepšovaním zamestnateľnosti klientov, najmä v prípade znevýhodnených skupín. Pre spoločnosť je významné to, že sa zabezpečí lepšia účinnosť platnej legislatívy, prepojenosť a kooperácia zodpovedných inštitúcií tak, aby bol jedinec schopný viesť riadny život občana bez nevhodných foriem správania a návykov a predovšetkým, aby sa vyhol recidíve.

Hlavná aktivita projektu:

Projekt sa realizuje prostredníctvom hlavnej aktivity: „Resocializácia, posilnenie kľúčových kompetencií a aktívne začlenenie fyzických osôb v nepriaznivej sociálnej situácii do spoločnosti, na trh práce a zlepšenie ich prístupu k sociálnym službám.“ Pre potreby tohto NP je možné chápať cieľovú skupinu „fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii ako prijímatelia sociálnych služieb“ rozšírene, pričom zahŕňa najmä osoby vo výkone trestu odňatia slobody vrátane príslušníkov marginalizovaných komunit vrátane MRK, osoby podmienene prepustené z výkonu trestu odňatia slobody, osoby s premeneným zvyškom trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia, osoby s uloženým ochranným dohľadom, osoby s podmieneným odkladom výkonu trestu odňatia slobody, osoby vo výkone alternatívnych trestov.

Podaktivity:

Zníženie rizík sociálneho vylúčenia klientov a zlepšenia predpokladov na ich aktívne začlenenie sa

bude realizovať šiestimi podaktivitami:

1. Odborná koordinačná činnosť riadiaceho výboru
2. Vytváranie a poskytovanie informačno-poradenských služieb pre klientov
3. Zavádzanie a modifikácia štandardizovaných vzdelávacích programov
4. Digitalizácia služieb, programov a elektronické nástroje prispievajúce k procesu resocializácie
5. Evaluácia NP
6. Vzdelávanie odborného personálu.

Časový rámec realizácie podaktivít je 09/2023– 06/2029.

Situácia po realizácii projektu a udržateľnosť projektu

Vzhľadom na úspešnosť dopadov inovatívneho systému komplexnej podpory klientov v NP1 sa nadviaže na výsledky dosiahnuté v predchádzajúcom programovom období:

- realizovanú systemizáciu ľudských zdrojov v rámci ZVJS – 100% funkčných pracovných miest pre prácu s klientom v partnerských ústavoch,
- štandardizáciu 10 vzdelávacích programov pre potreby výkonu trestu odňatia slobody,
- pilotnú akreditáciu 36 subjektov (právnických a fyzických osôb) – realizátorov vzdelávacích programov,
- legislatívne zakotvenie vybraných výstupov projektu ŠNN1,
- prepojenie penitenciárnej a postpenitenciárnej sféry (medzirezortné inštitucionálne prepojenia, inklúzia s ďalšími národnými projektami a pod.)

Realizáciou aktivít projektu národného projektu Šanca na návrat 2 sa posilnia politiky a opatrenia v oblasti prevencie diskriminácie a/alebo sociálneho začlenenia a posilnia sa sociálne kompetencie u ohrozených a znevýhodnených osôb alebo skupín osôb, s cieľom podporovať rovnosť príležitostí, nediskrimináciu a aktívnu účasť pri zlepšovaní zamestnateľnosti a umiestnení na trhu práce. Zároveň sa tým znížia riziká sociálneho vylúčenia a zvýšia sa ich kompetencie a zručnosti, zvýši sa motivácia nájsť si uplatnenie a aktívne riešiť svoju životnú situáciu spoločensky prijateľným spôsobom.

Pre spoločnosť je významné to, že sa zabezpečí lepší dosah platnej legislatívy, prípadne jej novelizácia, zvýši sa prepojenosť a kooperácia prijímateľa a partnerov a ďalších zodpovedných inštitúcií s pozitívnym dopadom na recidívu trestnej činnosti. Komplexná podpora klientov znamená, že intervencie budú koordinovane realizované medzi jednotlivými typmi starostlivosti (penitenciárna – vrátane všetkých druhov trestov, postpenitenciárna) so zabezpečením inovatívnych postupov a výmeny informácií medzi jednotlivými aktérmi.

Výsledkom bude vytvorený, implementovaný a evaluovaný systémový prístup penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti, ktorý okrem zadaných výstupov prináša množstvo iných kvantitatívne neidentifikovateľných výstupov, ako je napríklad zvyšovanie dynamickej bezpečnosti spoločnosti, efektívny a účelný výkon trestov, zvýšenie kvality života iných osôb prichádzajúceho do kontaktu s klientami, posilňovanie kvality ľudských zdrojov prichádzajúcich do kontaktu s ohrozenými a znevýhodnenými osobami, ktoré sú zároveň aj rizikové skupiny na trhu práce a iné.

Pre udržateľnosť projektu budú novými systémovými opatreniami vytvorené inovatívne nástupné a výstupné oddiely, v rámci penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti vytvorené a zabezpečené akreditované programy pre klientov, nové elektronické nástroje alebo ich rozšírenia a vyškolení a odborne spôsobilí zamestnanci v oblasti sociálneho začlenenia ako zamestnanci vykonávajúci politiky a opatrenia v oblasti prevencie diskriminácie a/alebo sociálneho začlenenia. Udržateľnosť projektu bude zabezpečená zapracovaním výstupov projektu do interných noriem a

predpisov, prípadne do legislatívy a prisystemizovaním implementáciou projektu overených nových personálnych kapacít v priamom kontakte s klientami, a to minimálne v pomere 75 %.

Cieľová skupina

FO v nepriaznivej sociálnej situácii ako prijímatelia sociálnych služieb

zamestnanci vykonávajúci politiky a opatrenia v oblasti prevencie diskriminácie a /alebo sociálneho začlenenia vo verejnom aj v neverejnom sektore

Harmonogram realizácie aktivít projektu

Celková dĺžka realizácie aktivít projektu (v mesiacoch)

71

Hlavné aktivity projektu	Typ akcie	Začiatok realizácie	Koniec realizácie
Resocializácia, posilnenie kľúčových kompetencií a aktívne začlenenie fyzických osôb v nepriaznivej sociálnej situácii do spoločnosti, na trh práce a zlepšenie ich prístupu k sociálnym službám	Komplexná podpora osôb vo výkone trestu odňatia slobody a po prepustení, zameraná na zníženie rizika ich sociálneho vylúčenia a zlepšenia predpokladov na ich aktívne začlenenie	09/2023	07/2029
Podporné aktivity		-	-

Merateľné ukazovatele

Názov	Počet osôb poskytujúcich sociálne alebo asistenčné služby
Merná jednotka	osoby
Celková cieľová hodnota	75
Názov	Počet účastníkov, ktorí úspešne ukončili intervenciu
Merná jednotka	počet
Celková cieľová hodnota	4 600
Názov	Nové, inovatívne, systémové opatrenia
Merná jednotka	počet
Celková cieľová hodnota	1